

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Кваліфікаційна робота

з теми: **«ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ МНЕМОТЕХНІКИ»**

Виконала:
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
PO1-M22z групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Гринчук Інна Володимирівна

Керівник:
Дорож Ірина Анатоліївна,
кандидат педагогічних наук, старший викладач
кафедри теорії та методик початкової освіти

Рецензент:
Бабюк Тетяна Йосипівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент
кафедри теорії та методик дошкільної освіти

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	8
1.1 Сутність та зміст навчально-пізнавальної компетентності молодших школярів в психолого-педагогічному аспекті.....	8
1.2 Значення мнемотехніки в освітній діяльності початкової школи.....	11
1.3 Особливості впливу мнемотехніки на формування навчально-пізнавальної компетентності.....	16
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ НАВИЧОК ЗАСТОСУВАННЯ МНЕМОТЕХНІКИ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ.....	32
2.1 Дослідження впливу мнемотехніки на формування навчально-пізнавальної компетентності молодших школярів.....	32
2.2. Методика формування навчально-пізнавальної компетентності засобами технологій мнемотехніки.....	49
2.3. Експериментальне дослідження ефективності впровадження технології мнемотехніки в процесі формування навчально-пізнавальної компетентності молодших школярів.....	59
ВИСНОВОК.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ	77

ВСТУП

В сучасному освітньому контексті особливу увагу приділяють формуванню навчально-пізнавальної компетентності учнів, особливо на початковому етапі навчання. Важливість цієї компетентності полягає у «здатності ефективно засвоювати та застосовувати знання, розвивати критичне мислення, вміти швидко адаптуватися до нових ситуацій та вирішувати завдання різної складності» [8, с. 30]

Одним із ефективних підходів до розвитку навчально-пізнавальної компетентності є використання технології мнемотехніки. Мнемотехніка - це «система методів і прийомів, спрямованих на полегшення запам'ятовування та збереження інформації в пам'яті людини. Заснована на принципах психології та нейронауки, мнемотехніка надає можливість оптимізувати процеси навчання та розвитку когнітивних навичок учнів» [64, с. 10].

Дослідженням вихідних теоретичних положень компетентнісного підходу до формування навчально-пізнавальної компетентності займалися такі вчені, як О. Савченко (формування ключових компетентностей), С. Трубачова (загальнонавчальні компетентності учнів), І. Єрмаков (життєві компетентності) та інші. Основні ідеї щодо адаптації та впровадження досвіду зарубіжних країн у застосуванні компетентнісного підходу в освіті України розглядалися такими науковцями, як (Н. Бібік, О. Овчарук, О. Пометун). Серед сучасних українських науковців, які досліджували методику мнемотехніки та її впровадження в освітній процес, можна виділити таких фахівців: (Г. Чепурний., К. Стародубцева, В. Лазарук, Л. Головецька., О. Кралько та інші) [60, с. 12].

Ці науковці розробляють підходи до мнемотехніки, адаптовані для українських освітніх реалій, і пропонують практичні інструменти для використання в школах. Кожен із них зробив значний внесок у вивчення аспектів розвитку пізнавальної діяльності учнів та створення підходів до вдосконалення методів формування навчально-пізнавальної компетентності.

Таким чином дослідницький проект спрямований на вивчення ефективності використання мнемотехніки для формування навчально-

пізнавальної компетентності у здобувачів початкової освіти. Зокрема, дослідження має на меті визначити вплив застосування мнемотехніки на процес запам'ятовування, розвиток асоціативного мислення та інших когнітивних функцій учнів початкових класів. Результати цього дослідження можуть стати основою для подальшого вдосконалення навчальних програм та методик роботи з учнями, спрямованих на активізацію їхнього пізнавального потенціалу.

Виникнення нових підходів до методики уроків у початковій школі та ідеї розвивального навчання, спрямованого на підготовку мислячої, творчої, соціально активної особистості, підштовхнуло нас обрати темою дослідження формування навчально-пізнавальної компетентності здобувачів початкової освіти. Ми вважаємо, що ефективним інструментом для досягнення цієї мети є використання технології мнемотехніки, яка дозволяє розвивати пам'ять, мислення та уяву дітей.

Мнемотехніка, як метод, заснований на використанні асоціацій, образів і символів, відкриває широкі можливості для формування у здобувачів початкової освіти таких ключових компетентностей, як самостійність, креативність, здатність до аналізу й синтезу інформації. Враховуючи недостатню розробленість цього напрямку в початковій освіті та актуальність проблеми для практичного застосування, ми обрали темою дослідження: **«Формування навчально-пізнавальної компетентності здобувачів початкової освіти засобами технології мнемотехніки».**

Мета дослідження - полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці ефективності впровадження методики формування навчально-пізнавальної компетентності молодших школярів засобами технології мнемотехніки.

Для досягнення мети було визначено такі **завдання дослідження**:

1. Вивчити та розкрити сутність навчально-пізнавальної діяльності учнів молодшого шкільного віку; окреслити ключові принципи та методи

використання мнемотехніки, їхній теоретичний базис та можливість застосування в навчальному процесі на початковому етапі освіти.

2. Дослідити практичний досвід використання методів мнемотехніки в навчальних закладах для формування навчально-пізнавальної компетентності учнів початкових класів.

3. Розробити методичні рекомендації для вчителів початкових класів щодо використання методів мнемотехніки для формування навчально-пізнавальної компетентності учнів.

4. Встановити рівні та критерії сформованості навчально-пізнавальної діяльності учнів початкової школи.

5. Проаналізувати отримані результати експерименту, визначити переваги та недоліки використання мнемотехніки для формування навчально-пізнавальної компетентності учнів початкових класів та сформулювати відповідні висновки та рекомендації.

Об'єкт дослідження – процес формування навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової освіти з використанням технології мнемотехніки.

Предмет дослідження – методика підвищення рівня навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової освіти засобами технології мнемотехніки освітньому процесі.

Для вирішення поставлених завдань були використані такі **методи дослідження**:

– *теоретичні*: дослідження філософської, психолого-педагогічної та спеціалізованої літератури; аналіз і узагальнення практичного досвіду закладів загальної середньої освіти щодо розвитку творчих здібностей у молодших школярів; вивчення освітньо-програмної документації; проведення аналізу та синтезу теоретичних даних, що дозволило впорядкувати та систематизувати матеріали, пов'язані з формуванням навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової школи за допомогою мнемотехнічних методів.

– *наочні*: асоціативні малюнки, піктограми, ребуси, мнемокартинки.

– *практичний*: асоціативні методи, метод локусів, ребус метод, метод візуалізації, метод цифрообразів, мнемо казка.

– *емпіричні*: розповідь, бесіда, використання художнього слова; створення проблемної ситуації; анкетування та соціологічні опитування здобувачів початкової освіти; спостереження за здобувачами початкової освіти; діагностика рівнів сформованості навчально-пізнавальної компетентності молодших школярів.

– *методи обробки даних*: метод кількісного та якісного аналізу результатів дослідження їх табличне, графічне зображення; експертна оцінка.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що розроблена методика мнемотехніки може бути успішно впроваджена в навчальний процес для покращення якості засвоєння матеріалу учнями. Проведення оцінки впливу цієї методики на навчальні досягнення та розвиток учнів дає можливість отримати глибше розуміння її ефективності. Педагоги початкових класів можуть активно використовувати дані підходи у своїй професійній діяльності для полегшення процесу навчання, підвищення когнітивних можливостей дітей і стимулювання їхнього пізнавального інтересу. В результаті, мнемотехніка сприяє не тільки поліпшенню запам'ятовування, але й загальному розвитку учнів на початкових етапах їх освітнього шляху.

Апробація результатів дослідження:

Основні положення та результати дослідження апробовані в умовах практичної педагогічної роботи у на базі Новоушицького ліцею №1 селище Нова Ушиця Хмельницької області.

Крім того, апробація та впровадження результатів дослідження здійснювалося шляхом доповідей на: міжнародних, всеукраїнських науково-практичних, та також студентських звітних конференціях 2024-2025 років, присвячених актуальним проблемам становлення та прогресивних течій розвитку початкової освіти. Де висвітлила наступні аспекти дослідження: формування навчально-пізнавальної та комунікативної компетентностей здобувачів початкової освіти шляхом інтеграції освітніх компонентів НУШ; розвиток

пізнавальної активності молодших школярів як один із компонентів реалізації компетентісно орієнтованого підходу на уроках НУШ; особливості, труднощі та переваги застосування мнемотехніки в освітній діяльності зі старшими дошкільниками та молодшими школярами; вплив мнемотехніки на розвиток навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової школи; інтеграція мнемотехнічних прийомів у освітній процес Нової української школи.

Публікації. Було опубліковано 2 статті, теми яких «Розвиток пізнавальної активності молодших школярів як один із компонентів реалізації компетентісно орієнтованого підходу на уроках НУШ» (2024), «Особливості впливу мнемотехніки на формування навчально-пізнавальної компетентності здобувачів початкової освіти» (2024).

Структура дослідження: робота складається із вступу, двох розділів, висновків, розміщених на 76 сторінках, списку використаних джерел (70 позицій) та додатків.

ВИСНОВОК

Формування навчально-пізнавальної компетентності у здобувачів початкової освіти є одним з ключових завдань сучасної освітньої системи, адже воно забезпечує базу для гармонійного інтелектуального розвитку, сприяє засвоєнню нових знань, а також розвиває необхідні навички для подальшого навчання. Навчально-пізнавальна компетентність є важливою для створення у дітей пізнавального інтересу, здатності до самостійного пошуку інформації та критичного аналізу отриманих даних. Саме ці навички дозволяють школярам стати активними учасниками освітнього процесу і сприяють їхньому всебічному розвитку.

Технологія мнемотехніки є потужним інструментом для формування та розвитку навчально-пізнавальної компетентності. Мнемотехніка включає методи і прийоми, що допомагають у засвоєнні великих обсягів інформації через створення асоціацій, образів, римування, використання кольору та структурування матеріалу. Вона сприяє активізації процесів запам'ятовування, що є особливо важливим у молодшому шкільному віці, коли пам'ять і мислення дитини перебувають на стадії формування та є високочутливими до впливів. Використовуючи мнемотехніку, учні вчаться швидко запам'ятовувати інформацію та організовувати її так, щоб вона була легко відтворювана у потрібний момент. Цей підхід підвищує ефективність засвоєння знань, роблячи його менш напруженим та цікавішим для учнів.

Крім поліпшення запам'ятовування, мнемотехніка стимулює розвиток творчого мислення. Вона дозволяє учням створювати власні асоціації та образи, що сприяє розвитку уяви і розширює межі мислення дитини. Це, у свою чергу, підвищує інтерес до процесу навчання, робить його захоплюючим і творчим, оскільки учень відчуває задоволення від процесу організації знань у вигляді власних образів і асоціацій.

Застосування мнемотехніки також розвиває асоціативне та критичне мислення. Асоціативне мислення дозволяє дітям краще розуміти причинно-наслідкові зв'язки, групувати інформацію за певними ознаками, створюючи

схеми та логічні зв'язки. Це полегшує запам'ятовування й допомагає структурувати інформацію, роблячи її більш зрозумілою і зручною для використання. Крім того, мнемотехнічні прийоми сприяють розвитку критичного мислення, оскільки учні навчаються аналізувати інформацію, відбирати головне, відсіювати зайве, формулювати власні висновки та аргументи. Це розвиває їхню здатність до самостійного мислення, прийняття рішень і критичної оцінки матеріалу.

Таким чином, використання технології мнемотехніки у початковій освіті має великий потенціал для формування навчально-пізнавальної компетентності школярів. Цей підхід дозволяє розвинути ключові когнітивні навички, стимулює інтерес до навчання і підтримує розвиток особистості молодшого школяра. Завдяки мнемотехніці діти не лише легше засвоюють матеріал, але й стають активними учасниками освітнього процесу, що сприяє їхньому особистісному зростанню і закладає основи для успішного подальшого навчання.

У ході експериментального дослідження, яке проводилося на базі Новоушицького ліцею №1, були реалізовані різні етапи роботи, спрямовані на вивчення впливу технологій мнемотехніки на розвиток навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової школи. Метою дослідження було з'ясувати, як застосування мнемотехнічних методик впливає на запам'ятовування, засвоєння інформації, а також на розвиток когнітивних та творчих навичок і критичного мислення в учнів.

Дослідження складалося з трьох основних етапів: констатувального, формувального та контрольного. На першому, *констатувальному етапі* проводилася базова оцінка початкового рівня запам'ятовування, когнітивного розвитку та рівня сформованості творчого й критичного мислення учнів. Для цього були застосовані спеціально підібрані методики, зокрема тести, опитування, завдання на логічне мислення та короткотермінове запам'ятовування. Ці методи дозволили виявити сильні та слабкі сторони у

кожного учня, а також встановити вихідний рівень підготовки для більш точної оцінки результатів на наступних етапах.

На *формульовальному етапі* основна увага була зосереджена на використанні мнемотехнічних вправ та методик запропонованих Геннадієм Чепурним у його працях, які включали методи асоціацій, прийом «ребус», асоціативні малюнки, піктограми, роботу з візуальними образами. Учні виконували вправи, спрямовані на розробку і зміцнення навичок асоціативного мислення, створення логічних та образних зв'язків між новими знаннями, а також їх інтеграцію в існуючу структуру знань. Наприклад, під час уроків учні застосовували метод «асоціативних малюнків» для запам'ятовування великих творів (оповідання, казка), а також метод «візуального кодування», що полягав у використанні малюнків, схем, символів для організації інформації.

Крім того, важливою частиною формульовального етапу було застосування вправ на критичне мислення, де учні аналізували отриману інформацію, ставили запитання та намагалися знаходити логічні зв'язки. Це дозволяло не лише запам'ятовувати матеріал, але й усвідомлено його сприймати, критично оцінювати та застосовувати для вирішення завдань. Такі вправи підвищували здатність учнів об'єктивно оцінювати інформацію, відокремлювати головне від другорядного та робити висновки.

Контрольний етап дослідження був присвячений аналізу змін, які відбулися в учнів після застосування мнемотехнічних вправ. Для цього повторно проводилися тести у контрольній та експериментальній групах на запам'ятовування, когнітивні навички, творчість та критичне мислення. Результати експерименту показали значне підвищення рівня навчально-пізнавальної компетентності в учнів експериментальної групи. Діти демонстрували не лише кращі результати у запам'ятовуванні, але й виявили розвиток навичок структурування інформації, здатність створювати асоціації та гнучко оперувати знаннями.

Таким чином, результати експерименту наочно продемонстрували, що застосування мнемотехнічних прийомів у початковій освіті значно покращує

якість засвоєння знань та розвиток ключових навчально-пізнавальних навичок у молодших школярів. Учні, які навчалися із застосуванням мнемотехніки, показали набагато вищий рівень здатності до запам'ятовування, ніж їхні однолітки, які працювали за стандартними методами. Крім того, мнемотехнічні вправи мали комплексний позитивний вплив на когнітивний розвиток дітей, зокрема на їхню здатність опрацьовувати, структурувати та відтворювати отриману інформацію.

Мнемотехніка, яка передбачає створення асоціацій, візуальних образів та використання різних прийомів для полегшення запам'ятовування, допомогла учням краще організувати інформацію та спростити процес її відтворення. Це, своєю чергою, знизило рівень стресу під час навчання, оскільки учні відчували впевненість у своїх знаннях і здатності легко пригадати матеріал. Завдяки візуальним і асоціативним методам діти легше запам'ятовували великий обсяг інформації, а також могли тривалий час утримувати її в пам'яті, що важливо для системного та тривалого засвоєння навчального матеріалу.

Застосування мнемотехнічних методів стимулювало у дітей розвиток творчого та асоціативного мислення, що є важливим компонентом навчально-пізнавальної компетентності. Через вправи, що включали створення асоціацій та образів, учні навчалися мислити нестандартно, шукати нові шляхи до вирішення задач і, таким чином, ставали більш відкритими до пізнавальної діяльності. Творчий підхід до навчання викликав інтерес до самого процесу пізнання і підвищував мотивацію до подальшого навчання, що є особливо важливим у початковій освіті, де основи пізнавальної активності тільки формуються.

Крім того, мнемотехніка сприяла розвитку критичного мислення, яке полягає у здатності дітей аналізувати, оцінювати та осмислювати навчальний матеріал. Учні вчилися не лише запам'ятовувати інформацію, але й розуміти її суть, робити висновки, ставити запитання, що також сприяло розвитку самостійності в навчанні. Критичне мислення допомагає дітям краще

орієнтуватися в інформаційному потоці та вибирати лише необхідні дані, що підвищує ефективність їхньої роботи з навчальним матеріалом.

Контрольний етап дослідження показав, що після проходження мнемотехнічних вправ діти не лише стали краще запам'ятовувати інформацію, але й розвинули навички творчого підходу до навчання, критичного та асоціативного мислення, стали більш впевненими у власних можливостях. Учні експериментальної групи продемонстрували значний прогрес у порівнянні з контрольною групою, яка навчалася за традиційною методикою. Це дозволяє зробити висновок, що мнемотехніка виявилася ефективним засобом для покращення результатів навчальної діяльності молодших школярів, підвищення їхньої мотивації та зацікавленості у навчанні.

Отже, мнемотехнічні методи довели свою ефективність як у процесі запам'ятовування та засвоєння знань, так і в розвитку навчально-пізнавальних компетентностей, що робить їх важливим інструментом для використання в освітньому процесі початкової школи. Цей підхід сприяє цілісному розвитку учнів, закладаючи надійну основу для подальшого навчання та розвитку на наступних етапах освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрущенко В. П., Козаков В. М. Теорія та методика формування ключових компетентностей у молодших школярів. Київ : Педагогічна думка, 2015. 234 с.
2. Берека В. Є., Галас А. В. Професійна компетентність вчителя початкових класів : навч.-метод. посіб. Харків : Ранок, 2018. 496 с.
3. Бібік Н. М. Переваги і ризики запровадження компетентнісного підходу в шкільній освіті. *Український педагогічний журнал*. 2015. № 1. С. 47–58. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrpj_2015_1_8.
4. Богданова О. М. Мнемотехніка у початковій школі: навч.-метод. посіб. Київ : Освіта, 2020. 228 с.
5. Бойчук О. М. Мнемотехніка як засіб інтенсифікації освітнього процесу: метод. реком. Київ : Освіта, 2021. 64 с.
6. Бондар В. І. Теорія і практика формування навчальної діяльності молодших школярів. Київ : Освіта, 2019. 186 с.
7. Воронцова Т., Пономаренко В., Хомич О. та ін. Нова українська школа : методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. посібн. Київ : Алатон, 2019. 128 с.
8. Гаряча С. А. Формування в учнів ключової компетентності «Уміння вчитися» відповідно до вимог нових державних освітніх стандартів. Черкаси : ЧОПОПП, 2014. 48 с.
9. Гончаренко С. У. Педагогічна енциклопедія: Компетентнісний підхід у навчанні. Харків : Грані-Т, 2018. 156 с.
10. Гончаренко С. У. Педагогічні інновації у формуванні навчально-пізнавальної діяльності учнів. Київ : Освіта, 2019. 272 с.
11. Горошкіна О. М., Доротюк В. І., Рогоза В. В., Левченко Ф. Г., Піддячий М. І. Компетентнісно орієнтоване навчання: сутність, форми і методи: навч. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2022. 221 с.

12. Даниленко О. В. Інноваційні педагогічні технології в початковій освіті. Львів : Світ, 2017. 176 с.
13. Драч І. І. Управління формуванням професійної компетентності магістрантів педагогіки вищої школи: теоретико-методичні засади : *монографія*. Київ : «Дорадо-Друк», 2013. 455 с.
14. Державний стандарт початкової освіти (постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р., № 87) URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennyaderzhavnogo-standartu-pochatkovoyi-osviti>
15. Дубровіна Л. М. Психологічні аспекти мнемотехніки у молодших школярів. Полтава : Полтавський державний педагогічний університет, 2020. 85 с.
16. Зайченко І. В. Методичні аспекти використання технологій мнемотехніки в початковій школі : навч.-метод. посіб. Львів : Світ знань, 2020. 246 с.
17. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380) URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
18. Захарова І. В. Мнемоніка як інструмент розвитку пам'яті у дітей молодшого шкільного віку. Київ : Освітній простір, 2020. 145 с.
19. Зінченко О. В. Використання мнемотехнічних прийомів у розвитку пам'яті учнів. *Освіта і сучасність*. 2022. № 2. С. 22–26.
20. Зінченко О. В. Мнемотехніка як основний прийом розв'язання орфографічних завдань. URL: https://naurok.com.ua/mnemotehnika-yak-osnovniy-priyom-rozv-yazannya-orfografichnih-zavdan-124786.html?utm_source=chatgpt.com
21. Ільченко В. О. Використання мнемотехніки в навчанні молодших школярів. *Початкова школа*. 2015. № 6. С. 12–16.
22. Кабанова Н. В. Навчально-пізнавальна компетентність: сучасні підходи до формування: *монографія*. Донецьк : Ранок, 2016. 432 с.
23. Кириленко Г. І. Педагогічні інструменти підвищення навчальної мотивації. *Наука і освіта*. 2020. №4. С. 67–73.

24. Коберник І. В. Мнемотехніка в освіті: теорія та практика використання в навчально-виховному процесі. Київ : Педагогічна думка, 2018. 184 с.
25. Ковальчук Л. В. Інноваційні технології у початковій школі: навч.-метод. посіб. Київ : Генеза, 2017. 314 с.
26. Козакова Н. В. Розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів засобами інтерактивних технологій. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2014. № 5. С. 85–91.
27. Коробко С., Коробко. О. Нова українська школа корекційна та розвивальна робота з молодшими школярами : навч.-метод. посібник. Київ «Літера ЛТД», 2021 286 с.
28. Кравець О. П. Інтеграція мнемотехніки у навчальний процес молодшої школи : навч. посіб. Одеса : Педагогічна думка, 2020. 147 с.
29. Крамаренко С. О. Методика викладання у початковій школі : навч. посіб. Київ : Грамота, 2019. 288 с.
30. Крутій К. Л. Розвиток критичного мислення молодших школярів у процесі навчання. Запоріжжя : Прем'єр, 2015. 189 с.
31. Лаврентьєва Г. О. Використання мнемотехніки у початковій школі. *Вісник психології та педагогіки*, 2016. № 2. С. 45–50.
32. Левченко А. С. Ігрові технології у формуванні навчальної компетентності школярів. Київ : Науковий світ, 2016. 261 с.
33. Левченко І. В. Мнемотехніка як засіб активізації пізнавальної діяльності учнів молодшого шкільного віку : навч.-метод. посіб. Харків : Видавництво «Ранок», 2018. 132 с.
34. Лещенко О. В. Розвиток мислення молодших школярів за допомогою мнемотехніки : навч.-метод. посіб. Харків: Ранок, 2019. 94 с.
35. Липченко Т. А. Формування ключових компетентностей учнів початкових класів в умовах Нової української школи. URL: <https://vseosvita.ua/library/formuvannia-kliuchovykh-kompetentnostei-uchniv-pochatkovykh-klasiv-v-umovakh-novoi-ukrainskoi-shkoly-nush-766732.html>

36. Листопад Н. П. Математика: підруч. для 2 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон». 2019. 160 с.
37. Мазур. Н. В. Мнемотехніка як засіб формування ключових компетентностей учнів початкової школи. *Педагогічні науки*. 2020. №3. С. 45–51.
38. Максимова О. О., Федорова М. А. Навчання і виховання дітей дошкільного і молодшого шкільного віку. *Актуальні питання теорії і методики*: збірник науково-методичних праць. Житомир : ФОП Левковець, 2016. 201 с.
39. Медведєва О. С. Розвиток пам'яті молодших школярів за допомогою мнемотехнічних вправ. Львів : Освітній фонд, 2019. 110 с.
40. Мельник О. В. Педагогічні стратегії формування пізнавальної компетентності у молодших школярів. Харків: Ранок, 2019. 218 с.
41. Морозова І. О. Активізація навчально-пізнавальної діяльності молодших школярів: метод. посіб. Львів : Каменярь, 2014. 150 с.
42. Нова українська школа концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
43. Паламарчук О. П. Ефективні способи засвоєння інформації у початковій школі. Черкаси : Черкаський національний університет, 2019. 108 с.
44. Петренко А. М. Інноваційні методи мнемотехніки у навчанні молодших школярів. *Молодий вчений*. 2021. №8. С. 34–38.
45. Пометун О. Критичне мислення як педагогічний феномен. *Український педагогічний журнал*. 2018. № 2. С. 89-98
46. Пономарьова К. І. Українська мова та читання : підручник для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х ч.). (Ч. 1). Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.
47. Рогова О. М. Мнемотехніка як засіб розвитку навчально-пізнавальної активності у молодших школярів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2019. № 3. С. 28–32.

48. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи: формування компетентностей. Підручник. Київ : Педагогічна преса, 2016. 160 с.
49. Савченко О. Я. Українська мова та читання : підручник для 2 класу ЗЗСО (у 2-х ч.) : Ч. 2. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.
50. Сидоренко В. В., Концептуальні засади Нової української школи: ключові компетентності, ціннісні орієнтири, освітні результати. *Методист*. 2018. №5 21 с.
51. Синиця І. І. Сучасні технології навчання в початковій школі : навч. посіб. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2011. 320 с.
52. Скворцова С. О. Методична компетентність учителя початкової школи *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2014. № 65. С. 254–259
53. Сопільник А. А. Використання інноваційних технологій для формування ключових компетентностей учнів. Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, 2021. 35 с.
54. Таран Л. П. Методика використання мнемотехніки в навчанні молодших школярів. *Вісник педагогічних наук*. 2020. № 4. С. 67–72.
55. Терещенко Г. В. Формування навчальної мотивації у дітей молодшого шкільного віку. Дніпро : Ліра, 2021. 112 с.
56. Терлецька Л. Г. Основи психодіагностики. Київ : Главник, 2006. 144 с.
57. Тимченко О. І. Основи педагогічної майстерності: навч. посіб . Київ: Академія, 2018. 220 с.
58. Топузов О. М., Малихін О. В., Опалюк Т. Л. Педагогічна майстерність: розвиток професійно-педагогічної адаптивності та соціальної рефлексії майбутнього вчителя : навч. посіб. Київ : Педагогічна думка, 2018. 292 с.
59. Фенцик О. М. Актуальні проблеми навчання і виховання в умовах інтеграційних процесів в освітньому та науковому просторі. *Збірник тез*

доповідей VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. Мукачєво : МДУ, 2023. 306 с.

60. Турчина І. С., Вахрушева Н. М. Формування навчально-пізнавальної компетентності учнів початкової школи як педагогічна проблема. *Молодий учений*. 2018. № 2.1 (54.1). С. 13–16.

61. Холмогорова Н. В. Методика роботи з молодшими школярами: розвиток мислення і уяви. *Початкова освіта*. 2017. № 5. С. 23–44.

62. Чепурний Г. А. Мнемознайко-2. Вінниця : «Нілан ЛТД», 2021. С. 78–79.

63. Чепурний Г. А. Мнемознайко-2. Методичний коментар. Вінниця : «Розвиток», 2021. 67 с.

64. Чепурний Г. А. Освітня мнемотехніка : навч.-метод. посіб. Тернопіль : Мандрівець, 2020. 152 с.

65. Чепурний Г. А. Навчально-розвивальний комплекс методичних розробок «Таємниці Піфагора, або Майстер арифметики». Вінниця : Розвиток, 2014. 44 с.

66. Чепурний Г. А. Навчально-розвивальний комплекс методичних розробок «Числа та їх таємниці». Вінниця : Розвиток, 2020. 56 с.

67. Шевченко Л. С. Використання інтерактивних методів навчання для формування пізнавальної активності. Харків : Основа, 2017. 188 с.

68. Шевченко М. В. Застосування мнемокартки у навчанні молодших школярів. *Початкова школа*. 2019. № 6. С. 14–17.

69. Шквир О., Критичне мислення молодших школярів: сутність і особливості. *Молодь і ринок*. 2019. № 4/171. С. 27–32.

70. Шквир О., Юрчик А. Педагогічні умови розвитку критичного мислення здобувачів початкової освіти. *Молодь і ринок*. 2023. № 5/213. С. 44–48.